

Otevřený dopis K Národní galerii 21. století

Artalk.cz, 8. 8. 2019

Otevřený dopis K Národní galerii 21. století byl sepsán během června 2019 s očekáváním, že bude zveřejněn po odvolání ministra kultury ČR, které nakonec trvalo dva měsíce od jeho odstoupení. Ministr v demisi rozhodl v den, k němuž byl odvolán, vypsát výběrové řízení na generálního ředitele Národní galerie v Praze (NG). Za ústavně nejasné situace, bez vědomí toho, kdo bude jeho nástupcem, kdy bude jmenován, bez formulace zadání zřizovatele, bez zmínky o pravomoci, či složení komise, a s termínem přihlášek do konce září 2019 považují signatáři dopisu toto výběrové řízení za ukvapené a neprofesionální gesto odcházejícího ministra, jež přímo ohrožuje budoucnost největšího českého muzea. Požadují jeho zrušení a otevření odborné a demokratické diskuse o struktuře a směřování NG do 21. století. Pokud s požadavky memoranda souhlasíte, můžete adresova svou podporu na: info@artalk.cz a váš podpis bude k dokumentu přidán.

K Národní galerii 21. století

Po odvolání generálního ředitele NG a ředitele Muzea umění Olomouc (MUO), jež vedla k formulaci celé řady institucionálních i osobních stanovisek (Dopis UHS ministru kultury ve věci situace v galeriích v Praze, Brně a Olomouci 29. 4. 2019, Prohlášení Rady galerií ČR ke vzniklé situaci v Národní galerii v Praze a Muzeu umění Olomouc ze dne 20. 5. 2019 ad.), považujeme za nutné navrhnout zřizovateli NG – Ministerstvu kultury ČR – konkrétní kroky, které překračují rámec krátkodobých činů.

Odvolání ředitelů MUO a NG mělo zcela rozdílné důvody, a proto je nutné tyto dvě kauzy řešit odděleně, přičemž toto memorandum je zaměřeno na konkrétní požadavky vedoucí k řešení nešťastné situace kolem vedení NG. Jsme přesvědčeni, že současná centrálně řízená struktura neumožňuje demokratické fungování jednotlivých částí galerie ani nevede k plnému využití jejich potenciálu. Situaci, kdy byl velice problematickým způsobem odvolán ředitel NG, považujeme v tuto chvíli za příležitost k odborné diskuzi nejen nad obsazením tohoto postu, ale především nad dalším fungováním této instituce a její možnou restrukturalizací a decentralizací.

Ve věci NG:

1. Požadujeme, aby Ministerstvo kultury ČR (MKČR) svolalo odborné grémium, které v součinnosti odborníků s právním a ekonomickým oddělením MKČR připraví návrh na zřízení správní rady NG, jíž bude budoucí ředitel/ka odpovědný/á, a jež bude spolu s ministerstvem do budoucna jmenovat a odvolávat ředitele/ku. (Tento požadavek se částečně opírá o stávající Návrh poslankyně Lenky Kozlové na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 203/2006 Sb.)

2. Požadujeme, aby MKČR svolalo odborné grémium, které za součinnosti klíčových zástupců umělecké scény [1] s právním a ekonomickým oddělením MKČR připraví návrh reorganizace – decentralizace (samostatnosti ekonomické, dramaturgické, eventuálně prostorové) jednotlivých sbírek NG. Tato reorganizace může mít řadu podob, které je nutné pečlivě zvážit. Jako jedna z možností se nabízí rozdělení NG na dva nové subjekty (Stará sbírka, Moderní a současná sbírka) a vznik nového subjektu – Muzea mimoevropského umění (v součinnosti s Národním muzeem). I další alternativy by měly

usilovat především o zajištění větší autonomie a podílu na řízení instituce pro jednotlivé sbírky a útvary.

3. Jsme přesvědčeni, že výběrové řízení na obsazení postu ředitele/ky NG by měla zabezpečit odborná komise, složená z renomovaných osobností, které zajistí poučený průběh a transparentnost tohoto procesu. Požadujeme, aby ministr kultury v souladu s návrhem změny zákona č. 203/2006 Sb. dopředu potvrdil, že bude rozhodnutí a doporučení komise považovat za závazné.

Na základě dvou zmíněných grémií, jejichž jednání mohou být přístupná veřejnosti, ministr kultury rozhodne o revizi Statutu Národní galerie v Praze, nebo bude iniciovat legislativní změnu, aby konsensuálně odsouhlasené změny nabyly platnosti.

Reorganizace NG by měla ideálně proběhnout před vypsáním výběrového řízení na nového generálního ředitele/ku NG proto, aby vstupoval/a do jasně daného institucionálního rámce a mohl/a následně vypsát výběrová řízení na obsazení míst vedoucích jednotlivých sbírek s jasně danými kompetencemi.

Závěrem požadujeme, aby MKČR garantovalo republikánskou dělbu moci a trvalo na kompetenci vlastního resortu nad odbornou správou kultury a institucí, jež ministerstvo zřizuje. Návrhy na změny, ať už přicházejí z nejvyšších pater výkonné nebo ústavní moci, od občanů, či z institucí samotných, musí být v souladu s dlouhodobou koncepcí kulturní politiky a s plány rozvoje resortu. Návrhy jako například otevření pobočky Centre Pompidou v Praze, zastavení příprav SEFO Olomouc ad. dlouhodobě ovlivní dostupnost kultury v ostatních muzejních a galerijních institucích v ČR. Rozhodnutí o jejich souladu s kulturní politikou je tedy otázkou odbornou. Proto je do podobných rozhodnutí nutné zapojit zástupce odborné veřejnosti, kteří budou kvalifikováni k posouzení situace nejen z hlediska ekonomicko-právních kritérií.

Věříme v nezastupitelnou roli předních kulturních institucí, jakou je NG, nejen ve vztahu k umělecké scéně, ale především celé společnosti v době nutné transformace směrem k udržitelnosti, prohlubování demokratických hodnot, občanské odpovědnosti aj. Transformace NG do podoby, která umožní naplnit potenciál jejích výjimečných sbírek, výzkumné a výstavní činnosti tak, aby se stala skutečně fungující institucí jednadvacátého století, je tak otázkou sahající daleko za rámec oboru umění a kultury.

Vyzýváme Ministerstvo kultury ČR, které zřizuje NG, aby jeho zástupci k tomuto memorandu připojili svůj podpis, pokud se s ním ztotožňují, anebo formulovali svoji odpověď písemně.

V očekávání vstřícné a konstruktivní komunikace,

Filip Cenek, děkan Fakulty výtvarných umění VUT v Brně

Milena Bartlová, vysokoškolská profesorka, vedoucí Katedry teorie a dějin umění UMPRUM

Vít Havránek, prorektor AVU v Praze

Petr Jindra, kurátor Západočeské galerie v Plzni

Magdalena Juříková, ředitelka Galerie hlavního města Prahy

Marie Klimešová, vysokoškolská profesorka, Ústav pro dějiny umění Filosofické fakulty UK

Karina Kottová, ředitelka Společnosti Jindřicha Chalupeckého

Johana Lomová, vysokoškolská pedagožka, UMPRUM

Martina Pachmanová, docentka, UMPRUM

Pavla Petrová, ředitelka IDU/ Generální ředitelka PQ 2019

Tomáš Pospiszyl, vedoucí Katedry teorie a dějin umění AVU

Janek Rous, editor Artyčok.TV

Ondřej Stupal, ředitel Centra pro současné umění Praha

Michal Škoda, ředitel Domu Umění České Budějovice

Tomáš Winter, ředitel Ústavu dějin umění AV ČR

František Zachoval, ředitel Galerie moderního umění Hradec Králové

Pavλίna Morganová, vysokoškolská pedagožka, prorektorka AVU

František Kowolowski, děkan Fakulty umění Ostravské univerzity

Anna Remešová, šéfredaktorka magazínu Artalk.cz

Jan Dienstbier, vysokoškolský pedagog, Fakulta humanitních studií UK

Mgr. Petr Tomášek, Ph.D., kurátor sbírek malířství a sochařství starého umění a 19. století v Moravské galerii v Brně

PhDr. Andrea Steckerová PhD., kurátorka Sbírký starého umění v Národní galerii v Praze

[1] Zástupci odborných společností, galerií a muzeí umění včetně zástupců Národní galerie v Praze, univerzit, vědeckých ústavů neziskového sektoru.

Zdroj: <https://artalk.cz/2019/08/08/otevreny-dopis-k-narodni-galerii-21-stoleti/>